

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ І ФІНАНСІВ

Кафедра економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для самостійної роботи з дисципліни
«Підприємницька діяльність»

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання спеціальностей 076 «Підприємництво та торгівля», D7 – Торгівля

Кам'янець-Подільський – 2025

Волощук Ю.О., Волощук К.Б

Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни «Підприємницька діяльність» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання спеціальностей 076 «Підприємництво та торгівля», D7 – Торгівля. Волощук Ю.О., Волощук К.Б. Кам.-Под.: ЗВО «Подільський державний університет», 2025. 52 с. 2,16 д.а.

Рецензенти:

Вініченко Ігор Іванович - д-р екон. наук, проф., завідувач кафедри економіки (Дніпровський державний аграрно-економічний університет)

Чикуркова Алла Дмитрівна - д-р екон. наук, професор, завідувачка кафедри менеджменту та публічного адміністрування (ЗВО «Подільський державний університет»)

Затверджено на засіданні науково-методичної комісії Навчально-наукового інституту бізнесу і фінансів Закладу вищої освіти «Подільський державний університет» протокол № від “13” червня 2025 р.

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»:
протокол № від “ ” червня 2025 р.*

Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни «Підприємницька діяльність» здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання спеціальностей 076 «Підприємництво та торгівля», D7 – Торгівля. Розглянуто зміст тематичного плану дисципліни, питання до кожної теми, відомості щодо підготовки до контролю знань з дисципліни «Підприємницька діяльність». Подано питання для підсумкового контролю, список рекомендованої літератури. Вказівки орієнтовано на активізацію виконавчого етапу навчальної діяльності студентів.

© Волощук Ю.О., Волощук К.Б., 2025

© ЗВО «Подільський державний університет», 2025

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Підприємницька діяльність» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальностей 076 «Підприємництво та торгівля», D7 – Торгівля здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Мета курсу «Підприємницька діяльність» формування теоретичних та практичних знань про процес підприємництва, вмінь аналізувати проблеми та ситуації для їх оптимального розв'язання, набуття логічного підприємницького мислення для самостійних початкових дій у бізнесі, створення реального продукту і доведення його до потенційних споживачів, регулювання цього процесу з урахуванням чинного законодавства України.

Завдання дисципліни «Підприємницька діяльність»: опанування основних понять і категорій підприємницької діяльності, функцій підприємництва; набуття практичних навичок використання базових інструментів здійснення підприємницької діяльності; формування вмінь творчого пошуку резервів підвищення ефективності системи управління підприємствами.

Вивчення дисципліни «Підприємницька діяльність» дає можливість формувати у здобувачів освіти здатності ухвалювати рішення із застосуванням отриманих знань по започаткуванню, впровадженню та припиненню підприємницької діяльності. Вона базується на емпіричних та теоретичних знаннях фундаментальних та професійно-практичних технологічних знаннях в широких контекстах, розумінні принципів, методів, процесів життєдіяльності людини і підприємства.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ 1. СУТНІСТЬ ТА ПРАВОВІ ЗАСАДИ **ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

ТЕМА 1. ЗМІСТ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. МІСЦЕ ПІДПРИЄМНИЦТВА В СУСПІЛЬСТВІ

План

1. Історія розвитку підприємництва. Сутність та роль підприємницької діяльності в суспільстві
2. Сутність понять «бізнес» і «підприємництво». Види підприємництва
3. Функції, суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності

Запитання та завдання

1. Визначте основні концептуальні засади формування поняття «підприємництво».
2. Визначте співвідношення понять «бізнес» і «підприємництво»: особливості, спільні і відмінні риси.
3. Охарактеризуйте ознаки підприємницької діяльності.
4. Яка функція підприємництва є визначальною при формулюванні сучасного бачення підприємницької діяльності?
5. Який принцип є спонукальним до здійснення підприємницької діяльності?

Тестові завдання для самоконтролю знань:

1. Підприємництво – це:

- а) діяльність з виробництва продукції, орієнтована на отримання прибутку;
- б) самостійна діяльність, метою якої є задоволення потреб споживача;
- в) самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання, метою якої є досягнення економічних і соціальних результатів одержання прибутку;
- г) будь-яка діяльність інноваційного характеру.

2. Передумовою виникнення підприємництва є:

- а) натуральне господарство;
- б) товарне виробництво;
- в) суспільний поділ праці;
- г) розвиток суспільства.

3. Ознаками підприємницької діяльності є:

- а) безвідповідальність та перестраховка;
- б) систематичність та самостійність;
- в) отримання прибутку та ризик;
- г) безпосередність.

4. До яких функцій підприємництва належить створення нових робочих місць?

- а) організаційна;
- б) **соціальна;**
- в) контрольна;
- г) фінансова

5. Який з елементів є об'єктом підприємницької діяльності?

- а) підприємець
- б) інвестор
- в) держава
- г) **продукт (товар, послуга), що створюється або реалізується**

6. Суб'єктами підприємницької діяльності (підприємцями) можуть бути:

- а) громадяни України або інших держав, особи без громадянства, не обмежені у праводієздатності;
- б) юридичні особи всіх форм власності, визначених законодавством;
- в) військовослужбовці та державні службовці;
- г) **правильні відповіді а, б.**

7. Що є ключовою відмінністю між поняттями «бізнес» і «підприємництво»?

- а) бізнес – це форма державної діяльності, а підприємництво – приватної
- б) бізнес передбачає виключно виробничу діяльність
- в) **підприємництво завжди пов'язане з ризиком та інноваціями, а бізнес може бути без них**
- г) бізнес є формою підприємництва, яка існує лише в аграрному секторі

ТЕМА 2. ЗОВНІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУБ'ЄКТА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

План

1. Зовнішнє середовище підприємницької діяльності
2. Ринок і його види
3. Методи оцінювання попиту і пропозиції
4. Методи оцінки ринкових позицій суб'єкта господарювання

Запитання та завдання

1. Які види ринків Ви знаєте? Надайте класифікаційні ознаки.
2. Чи можете Ви визначити переваги і недоліки ринкової економіки?
3. Який обсяг інформації є необхідним для започаткування підприємницької діяльності?
4. За якими вхідними й вихідними показниками можна охарактеризувати інноваційну діяльність?
5. Поясніть сутність терміну «конкуренція». Чи може конкуренція бути у співпраці?
6. Дайте визначення попиту, пропозиції.
7. Надайте характеристику цікавих Вам методів прогнозування попиту і пропозиції.

Тестові завдання для самоконтролю знань:

1. Як Ви розумієте конкуренцію?

- а) без конкуренції немає ринку;
- б) конкуренція – це відповідь ринку на дії суб'єкта господарювання;
- в) конкуренція – це непрогнозований процес;
- г) тільки в конкурентній боротьбі можливо визначити конкурентні переваги товару;
- д) якщо немає тотожності товару, то немає і конкуренції.

2. В умовах ринкової економіки власник суб'єкта господарювання одноосібно визначає:

- а) виробничу структуру підприємства;
- б) структуру управління;
- в) ціну на товар;
- г) доцільність впровадження системи контролю якості для суб'єкта господарювання;

д) ціну на потрібні йому матеріально-технічні ресурси.

3. Що можна назвати «рівноважною ціною»?

- а) ціну товару в умовах рівноваги попиту і пропозиції;
- б) результат дії ринкового механізму;
- в) ціну, визначену за умов врівноваження механічних або електронних ваг на ринку;
- г) співвідношення виготовленого і проданого товарів;
- д) договірну ціну на товар між продавцем і споживачем.

4. Оберіть характеристики ринкової рівноваги із переліку запропонованих:

- а) визначається співвідношенням попиту і пропозиції;
- б) після її досягнення рівновага зберігається надалі постійною;
- в) є результатом тиску пропозиції;
- г) є результатом тиску попиту;
- д) її можна регулювати законодавчими актами.

5. Оберіть інструменти державного управління ринковою економікою:

- а) обмеження свободи підприємництва;
- б) економічна політика;
- в) контроль над джерелами ресурсів;
- г) формування жорсткої вертикалі влади;
- д) формування ідеальної системи державного контролю над процесами виробництва і збуту.

6. Який технологічний уклад економіки реалізується в Україні?

- а) перша промислова революція;
- б) друга промислова революція;
- в) епоха когнітивних технологій;
- г) науково-технічна революція;
- д) епоха нанотехнологій.

7. Який технологічний уклад (за порядковим номером) спрямовує виробничі процеси в бік індивідуалізації виробництва?

- а) перший;
- б) другий;

- в) четвертий;
- г) шостий;
- д) сьомий.

ТЕМА 3. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА

План

1. Сутність державного регулювання підприємництва
2. Методи та інструменти державного регулювання підприємництва
3. Правова база розвитку підприємництва. Обмеження у підприємницькій діяльності
4. Ліцензування підприємницької діяльності. Стандартизація та сертифікація
5. Державна підтримка підприємництва та міжнародні організації, що сприяють розвитку підприємництва

Запитання та завдання

1. В чому полягає сутність державного регулювання підприємництва?
2. Які основні аргументи щодо підтримки та заперечення державного регуляторного впливу на сферу підприємництва?
3. Визначте базові принципи здійснення регуляторного впливу держави на підприємництва.
4. Окресліть основні напрями правового впливу держави на підприємництво.
5. В чому полягають основні передумови наявності обмежень у підприємницькій сфері?
6. Поясніть відмінність між методами прямого та непрямого регулювання підприємництва.
7. З якою метою проводиться ліцензування певних видів економічної діяльності?
8. Поясніть, як процедури стандартизації можуть впливати на рівень життя населення.
9. Визначте сучасні напрями державної підтримки суб'єктів малого та середнього бізнесу.
10. Охарактеризуйте участь міжнародних організацій у розвитку підприємництва в Україні.

Тестові завдання для самоконтролю знань:

- 1. Принцип доцільності державного регулювання визначає:***

- а) обґрунтування умов втручання органу державного регулювання в підприємницьку сферу;
- б) відповідність форм та методів державного регулювання;
- в) розподіл функціонального навантаження органів державного регулювання у сфері підприємництва;
- г) відповідність планових завдань господарювання цілям розвитку країни;
- д) пропорційність розподілу обмежень та правопорушень.

2. Законодавство країни щодо регулювання підприємництва виступає інструментом:

- а) економічних методів;
- б) технічних;
- в) правових;
- г) адміністративних.

3. Правовий статус суб'єктів господарювання у правовому полі країни передбачає:

- а) набуття прав на реалізацію підприємництва;
- б) визначення ознак підприємницької діяльності;
- в) правову структуру майна суб'єктів підприємництва;
- г) припинення підприємницької діяльності.

4. Відповідно до суб'єктних обмежень, яка із наведених категорій не може бути представлена у сфері підприємництва:

- а) іноземці;
- б) особи без громадянства;
- в) військовослужбовці;
- г) відповідальні особи.

5. Предметом ліцензійних відносин виступають:

- а) продукція та послуги;
- б) види господарської діяльності;
- в) організаційні форми господарювання;
- г) способи реалізації товарів та послуг.

6. Яка з умов не може бути підставою для анулювання ліцензії:

- а) несплата за отримання ліцензії;

- б) первинне порушення ліцензійних вимог;
- в) заява ліцензіата про припинення ліцензії;
- г) підтвердження факту причетності ліцензіата до країни-агресора.

7. Технічні умови встановлюють вимоги щодо продукції та послуг на рівні:

- а) підприємства;
- б) держави;
- в) між державами;
- г) окремого ринку.

8. На скільки років видається сертифікат відповідності у разі проведення атестації виробничого процесу:

- а) 3;
- б) 5;
- в) 1;
- г) 10.

9. Основним осередком щодо реалізації державної підтримки підприємництва виступають:

- а) стратегічні підприємства;
- б) середні підприємства;
- в) малі підприємства;
- г) великі підприємства.

10. Діяльність міжнародних організацій щодо сприяння розвитку підприємництва більшою мірою передбачає:

- а) інвестиційну діяльність;
- б) заохочення молоді до підприємництва;
- в) прямий регуляторний вплив;
- г) формування підприємницького середовища.

ТЕМА 4. ВИДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

План

1. Загальна характеристика форм підприємництва за формами власності. Характеристика виробничого, комерційного, фінансово-кредитного підприємництва
2. Організаційно-правові форми підприємництва
3. Підприємництво без створення юридичної особи
4. Господарські товариства
5. Мале підприємництво
6. Соціальне підприємництво як сучасний вид підприємницької діяльності

Запитання та завдання

1. Визначити та проаналізувати види підприємництва за критерієм форми власності.
2. В чому полягає особливість поділу підприємництва на виробниче, комерційне, фінансове?
3. Наведіть приклади підприємств, що належать до виробничого підприємництва.
4. Чому, на Вашу думку, комерційне підприємництво є більш привабливим для підприємців у порівнянні з виробничим?
5. Дайте визначення організаційно-правовим формам підприємництва.
6. Як ви розумієте сутність підприємництва без створення юридичної особи? Які його переваги і недоліки?
7. Проаналізуйте види господарських товариств. Які з них є найпоширенішими і чому?
8. Які переваги і недоліки одноосібних володінь?
9. В чому полягає особливість малого підприємництва? Визначте роль малого підприємництва в суспільстві.

Тестові завдання для самоконтролю знань:

1. Підприємництво залежно від форм власності поділяється на:

- а) виробниче, комерційне, фінансове;
- б) приватне, колективне, державне;
- в) прибуткове і неприбуткове.
- г) суспільне, приватне, господарське.

2. Посередництво – це різновид:

- а) натурального господарства;
- б) товарного виробництва;
- в) суспільного поділу праці.

г) фінансових відносин.

3. Фінансове підприємництво – це такий вид підприємництва, який:

- а) пов'язаний з обміном та розподілом товарів і послуг, що включає в себе бартерні операції;
- б) пов'язаний з виробництвом товарів і послуг, що потребують реалізації споживачам;
- в) підприємство, де об'єктом торговельно-грошових відносин є специфічний товар: гроші, валюта, ЦП.
- г) пов'язаний з обміном товарів і послуг, що включає в себе валютні операції.

4. Організаційно-правова форма здійснення підприємницької діяльності, що передбачає об'єднання майна декількох осіб, називається:

- а) корпорація;
- б) товариство (партнерство);
- в) одноосібне володіння;
- г) спільне підприємство.

5. Види господарських товариств згідно з ГК та ЦК України:

- а) концерни, конгломерати, ФПГ, консорціуми;
- б) одноосібні володіння, партнерства, корпорації;
- в) АТ, повні товариства, командитні товариства, ТзОВ;
- г) трасти, приватні товариства.

6. Як називається товариство, учасники якого несуть відповідальність за його зобов'язаннями всім своїм майном:

- а) ТзОВ;
- б) повне товариство;
- в) командитне товариство;
- г) акціонерне товариство.

7. Страхування – це різновид:

- а) комерційного підприємництва;
- б) фінансового підприємництва;
- в) виробничого підприємництва.
- г) приватного підприємництва.

8. Економічна сутність малого підприємництва полягає:

- а) у діяльності малих підприємств та фізичних осіб-підприємців;
- б) у поєднанні функцій власника з функціями управлінця і виробника;
- в) у соціально-економічній значимості малого підприємництва.
- г) у поєднанні функцій управління, контролю та реалізації.

9. Хто із зазначених авторів ввів у широкий обіг поняття «соціальне підприємництво»:

- а) Б. Дрейтон;
- б) М. Тетчер;
- в) Д. Марсе;
- г) Г. Діз.

10. Основними рисами соціального підприємництва є:

- а) місія містить соціальну та економічну складові, постійно відбувається пошук напрямів та можливостей її досягнення;
- б) у соціально-економічній значимості малого підприємництва;
- в) безперервним є процес створення та використання інновацій, адаптації та навчання;
- г) демонструється підвищене відчуття відповідальності перед цільовою аудиторією та готовність звітувати про досягнуті результати;
- д) все вище перераховане

ТЕМА 5. МОДЕЛІ ТА СПОСОБИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

План

- 1. Класична модель підприємницької діяльності
- 2. Інноваційна модель підприємницької діяльності
- 3. Коворкінг
- 4. Аутсорсинг

Запитання та завдання

- 1. Які моделі підприємництва Ви знаєте?
- 2. Які основні способи започаткування підприємства Ви знаєте?
- 3. Які основні кроки необхідні для реєстрації підприємства?
- 4. Що потрібно брати до уваги при виборі організаційно-правової форми майбутнього підприємства, видів діяльності та системи оподаткування?

5. Хто може бути засновником підприємства?
6. Що таке статутний капітал? Розкрийте його сутність.
7. Чи потрібно учасникам підприємства оцінювати свої долі при реєстрації?
8. Який орган уповноважений провадити реєстраційні дії?
9. Чи може нерезидент бути учасником (засновником) підприємства в Україні?
10. В чому переваги та недоліки купівлі існуючого бізнесу?
11. Які основні варіанти купівлі існуючого підприємства Ви знаєте?
12. Що треба брати до уваги при купівлі цінних паперів підприємства з точки зору майбутнього контролю?
13. В чому сутність прямого маркетингу?
14. Які заходи відносяться до прямого маркетингу?
15. В чому сутність пересувної торгівлі та її різновиди?
16. Дайте розуміння франчайзингу.
17. Що є основою франчайзингової угоди? Які її основні переваги?
18. В чому переваги надомного бізнесу?

Тестові завдання для самоконтролю знань:

1. Статутний капітал – це:

- а) національна валюта;
- б) обігові кошти підприємства;
- в) вартість внесків учасників створюваного підприємства;
- г) грошові кошти в будь-якій валюті.

2. Державна реєстрація підприємства здійснюється:

- а) державним реєстратором;
- б) аудитором;
- в) спеціалістом податкової служби;
- г) самим підприємством.

3. Реальний контроль та управління господарським товариством має учасник, який володіє:

- а) 50 % статутного капіталу;
- б) 30 % статутного капіталу;
- в) 60 % статутного капіталу;
- г) немає правильної відповіді.

4. Проведення господарської діяльності без державної реєстрації, як суб'єкта господарювання, пов'язане з:

- а) відсутністю відповідальності;
- б) адміністративною відповідальністю;
- в) кримінальною відповідальністю;
- г) немає правильної відповіді.

5. Прямий маркетинг комунікує із споживачами та клієнтами:

- а) напряду і безпосередньо;
- б) через адміністратора та дистрибутора;
- в) через уповноважений державний орган;
- г) комунікації не передбачені.

6. Сутністю франчайзингу є:

- а) використання підприємством інтелектуальної власності (франшизи) в господарській діяльності;
- б) створення нових робочих місць;
- в) зовнішньоекономічна діяльність;
- г) все вищезазначене.

7. Обов'язковим документом процесу виділу підприємства є:

- а) наказ по підприємству;
- б) рішення державного органу;
- в) рекомендації податкової служби;
- г) розподільчий баланс.

8. Перспективними напрямками розвитку коворкінгу є:

- а) колівінг;
- б) коворкінг-центри;
- в) шеринг;
- г) все вищезазначене.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ **ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ**

ТЕМА 6. ПІДПРИЄМНИЦЬКА ІДЕЯ, ЕТАПИ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

План

1. Підприємницька ідея
2. Методи формування та генерування підприємницької ідеї
3. Етапи реалізації підприємницької ідеї

Запитання та завдання

1. Які мотиви відкриття власного бізнесу існують? Які мотиви могли б з'явитися саме у Вас?
2. Що входить у поняття «підприємницька ідея», або «бізнес-ідея»?
3. На що має бути орієнтована підприємницька ідея?
4. Яка з безлічі ідей в результаті має бути реалізованою підприємцем?
5. Що найскладніше у реалізації бізнес-ідеї?
6. Що виступає джерелами формування підприємницьких ідей?
7. Опишіть види джерел формування підприємницьких ідей.
8. Як виконуються пошук та вибір бізнес-ідеї?
9. Сформулюйте фактори, які сприяють формуванню підприємницьких ідей.
10. У чому полягає сенс накопичення підприємницьких ідей?
11. Яким чином проводиться відбір конкретних підприємницьких ідей?
12. На що направлений аналіз при визначенні реальності втілення підприємницьких ідей?

Тестові завдання для самоконтролю знань:

1. Бізнес-ідея – це:

- а) всі грошові кошти, отримані в результаті реалізації товарів або послуг за певний період часу;
- б) прибуток та збитки, план руху готівки, плановий баланс, фінансові показники;
- в) конкретне цілісне знання про доцільність і можливість здійснювати певний вид підприємницької діяльності, а також чітке усвідомлення мети такої діяльності, шляхів і засобів її досягнення;
- г) чітке уявлення про послідовні кроки роботи зі створення і подальшого розвитку бізнесу.

2. Передумовою втілення ідеї зі створення власного бізнесу є:

- а) моделювання майбутньої ситуації;
- б) мінімальне капіталовкладення;
- в) оптимальний вид офіційного оформлення підприємницької діяльності.

3. Бізнес-ідея вважається якісною та продуманою, якщо вона:

- а) економічно доцільна та технічно реалізована;
- б) не порушує міжнародне законодавство;
- в) затребувана споживачем та соціально значуща;
- г) всі відповіді вірні.

4. Джерелами формування підприємницьких ідей вважають:

- а) товарний ринок;
- б) досягнення науки та техніки ;
- в) нові можливості застосування товару або продукту, що вже виробляється;
- г) всі відповіді вірні.

5. Чітке уявлення про послідовні кроки роботи зі створення і подальшого розвитку бізнесу – це:

- а) формування власного капіталу;
- б) залучення капіталів нових партнерів, зовнішніх інвесторів;
- в) моделювання майбутньої підприємницької діяльності;
- г) потреби підприємства протягом значного часу діяльності.

6. Генерування підприємницької ідеї – це:

- а) самостійне дослідження ринкової кон'юнктури;
- б) залучення додаткових фінансових джерел – кредитів, реінвестування;
- в) чітке уявлення про послідовні кроки роботи зі створення і подальшого розвитку бізнесу;
- г) складний процес, управління яким повинно враховувати зміст цілей та завдань, що виникають на кожному етапі.

7. Назвіть основні принципи при виборі ідеї бізнесу для малого бізнесу:

- а) мінімальні обсяги фінансових ресурсів, наявність приміщення;
- б) високий рівень рентабельності, незначні ризики, максимальна відповідність ідеї здібностям підприємця;

- в) швидке отримання очікуваного результату, підтримка від держави, високий рівень окупності витрат;
- г) всі відповіді вірні.

ТЕМА 7. ПЛАНУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

План

1. Поняття та види планування підприємницької діяльності
2. Планування реалізації проєкту
3. Планування витрат і доходів підприємницької діяльності
4. Планування прибутку підприємницької діяльності
5. Планування рівня беззбитковості підприємницької діяльності
6. Планування ціни продукції (товарів, робіт, послуг)

Запитання та завдання

1. Поясніть, як може змінюватися об'єкт ринкової зацікавленості у стартап-проєкті в залежності від місця розробки на ланцюжку цінностей.
2. На який період часу зазвичай розробляють бізнес-план?
3. Поясніть відмінність технічного завдання на продукт від технічного завдання на роботу.
4. Охарактеризуйте зміст поняття «витрати підприємницької діяльності».
5. Як класифікуються витрати підприємства?
6. Зазначте особливості постійних витрат.
7. Які витрати належать до змінних?
8. Поясніть сутність терміну «беззбиткове підприємство».
9. Які методи розрахунку витрат можете запропонувати?
10. Які методи управління витратами Ви знаєте?
11. Зазначте основні умови ціноутворення в підприємницькій діяльності.
12. Поясніть етапи розробки стратегії ціноутворення підприємства.
13. Які стратегії ціноутворення на підприємстві Ви знаєте?
14. Надайте порівняльну характеристику методів ціноутворення.
15. Які функції виконує ціна?
16. Які види цін Ви знаєте?
17. Назвіть основні умови ціноутворення в різних галузях економіки.
18. Поясніть вплив оподаткування на ціноутворення.
19. Які види доходів підприємства Ви знаєте?
20. Які види прибутку Ви знаєте?
21. В чому полягає різниця між доходом і прибутком підприємства?

22. Назвіть основні показники оцінювання ефективності підприємницької діяльності

Тестові завдання для самоконтролю знань:

1. Інноваційна модель підприємництва передбачає:

- а) дотримання плану інновацій;
- б) кожне рішення власника або керівника повинно бути інноваційним;
- в) прагнення досягнути мету і пошук джерел фінансування для реалізації запланованого;
- г) стартувати у підприємництві з інновації.

2. За функцією управління витрати поділяються на:

- а) виробничі, збутові, адміністративні;
- б) комерційні, виробничі, адміністративні;
- в) виробничі, збутові, фактичні;
- г) комерційні, фінансові, виробничі.

3. Який з наведених методів відноситься до методів управління витратами:

- а) прямих розрахунків;
- б) додавання витрат;
- в) таргет-костинг;
- г) нормативний.

4. Основними чинниками ціноутворення є:

- а) результати дослідження ринку, які враховують мотивацію споживачів та витрати на виробництво, продаж товарів, надання послуг;
- б) результати дослідження виробничої діяльності підприємства;
- в) результати дослідження збутової діяльності підприємства;
- г) результати дослідження фінансової діяльності підприємства.

5. Розробка стратегії ціноутворення підприємства не включає:

- а) аналіз політики ціноутворення;
- б) аналіз витрат;
- в) реалізації цінової стратегії;
- г) пристосування цінової політики підприємства.

6. Залежно від типу ринку ціни поділяються на:

- а) монопольні і олігопольні;
- б) монопольні і конкурентні;
- в) монопольні і регіональні;
- г) регіональні і світові.

7 До витратних методів ціноутворення не відноситься метод:

- а) повних витрат;
- б) змінних витрат;
- в) питомих витрат;
- г) стандартних витрат.

8. Сума доходу, отримана протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах від усіх видів діяльності підприємства, називається:

- а) чистий дохід;
- б) загальний дохід;
- в) операційний дохід;
- г) виробничий дохід.

9. Прибуток підприємства, отриманий від усіх видів діяльності до оподаткування, називається:

- а) операційний;
- б) чистий;
- в) валовий;
- г) прибуток від реалізації.

10. За наявністю інфляційного впливу прибуток поділяється на:

- а) звітний і плановий;
- б) номінальний і реальний;
- в) номінальний і плановий;
- г) плановий і реальний.

ТЕМА 8. ПРОЦЕСИ СТВОРЕННЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

План

1. Шляхи та порядок створення підприємницької діяльності

2. Організаційно-правове забезпечення порядку реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності
3. Порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності
4. Засновницькі документи та їх підготовка
5. Порядок формування статутного капіталу підприємства
6. Процес припинення підприємницької діяльності

Запитання та завдання

1. Розкрити сутність понять «фізична особа» та «юридична особа».
2. Охарактеризувати особливості створення різних видів господарських товариств.
3. Описати кожен з етапів створення суб'єкта підприємницької діяльності.
4. Який перелік документів необхідний для реєстрації ФОП?
5. Який перелік документів необхідний для реєстрації юридичної особи?
6. В яких випадках відбувається припинення підприємницької діяльності?
7. Опишіть процедуру реєстрації підприємств в органах державної фіскальної служби.
8. Що таке єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань?
9. Яким документом регулюється процедура державної реєстрації суб'єктів господарювання?
10. Перерахуйте повноваження Міністерства юстиції України у сфері державної реєстрації підприємств.
11. Назвіть етапи створення акціонерного товариства.
12. Які особливості формування статуту товариства з обмеженою та з додатковою відповідальністю?
13. Які відомості мають міститися в статуті акціонерного товариства?
14. Опишіть порядок формування статутного капіталу підприємства.
15. Які особливості формування статутного капіталу акціонерного товариства?
16. Які Ви знаєте форми реорганізації юридичних осіб?
17. У яких випадках відбувається ліквідація підприємств?
18. Опишіть процедуру банкрутства підприємства.
19. Опишіть процедуру санації підприємства.
20. Яка черговість задоволення вимог кредиторів?

Тестові завдання для самоконтролю знань:

1. Припинення підприємницької діяльності відбувається у таких випадках:

- а) з власної ініціативи підприємця, на вимогу кредиторів;
- б) у разі закінчення строку дії ліцензії;
- в) у разі припинення існування підприємця;
- г) всі відповіді вірні.

2. Документ, що визначає основні засади господарювання в Україні і регулює господарські відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання – це:

- а) Цивільний кодекс України;
- б) Господарський кодекс України;
- в) Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань»;
- г) Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю».

3. Документ, що регулює особисті немайнові та майнові відносини, учасниками яких є фізичні та юридичні особи – це:

- а) Цивільний кодекс України;
- б) Господарський кодекс України;
- в) Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань»;
- г) Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю».

4. Документ, що визначає правовий статус товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю, порядок їх створення, формування статутного капіталу, діяльності та припинення, права та обов'язки їх учасників – це:

- а) Цивільний кодекс України;
- б) Господарський кодекс України;
- в) Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань»;

г) Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю».

5. Для створення підприємства якої організаційно-правової форми засновники повинні провести емісію акцій, які при створенні товариства підлягають розміщенню виключно серед його засновників:

- а) повного товариства;
- б) командитного товариства;
- в) акціонерного товариства;
- г) товариства з обмеженою відповідальністю.

6. У статуті товариства з обмеженою та з додатковою відповідальністю мають бути зазначені наступні відомості:

- а) повне та скорочене (за наявності) найменування товариства;
- б) органи управління товариством, їх компетенція, порядок прийняття ними рішень;
- в) порядок вступу до товариства та виходу з нього;
- г) всі відповіді вірні.

7. Оплата вартості акцій, що розміщуються під час заснування акціонерного товариства, не може здійснюватися за ціною, нижчою від їх:

- а) ринкової вартості;
- б) номінальної вартості;
- в) реальної вартості;
- г) всі відповіді вірні.

8. Планом санації може бути передбачено:

- а) поділ кредиторів, які беруть участь у санації, на категорії залежно від виду вимог та наявності (відсутності) забезпечення вимог таких кредиторів;
- б) різні умови задоволення вимог для кредиторів різних категорій;
- в) заходи з отримання позик чи кредитів;
- г) всі відповіді правильні.

9. Які існують форми реорганізації підприємства:

- а) ліквідація, злиття, поділ;
- б) перетворення, злиття, приєднання, поділ;

- в) санація, ліквідація, перетворення;
- г) злиття, ліквідація, поділ.

10. Визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедури санації та реструктуризації і погасити грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування ліквідаційної процедури, має назву:

- а) ліквідація;
- б) перетворення;
- в) санація;
- г) банкрутство.

ТЕМА 9. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

План

1. Сучасне поняття управління підприємницькою діяльністю
2. Функції управління
3. Рівні та види управління в менеджменті
4. Функціональне управління в підприємстві
5. Вибір організаційної структури управління підприємством
6. Управління мотивацією персоналу.
7. Організація контролю

Запитання та завдання

1. Що таке управління підприємством?
2. Як співвідносяться між собою поняття «управління» та «менеджмент»?
3. Дайте характеристику завданням системи управління підприємством.
4. Охарактеризуйте функції управління підприємством.
5. Які рівні управління існують?
6. Що можна віднести до компетенцій керівника вищого рівня?
7. Які існують функціональні напрями управління підприємством?
8. Що таке організаційна структура управління підприємством?
9. Які класифікаційні групи ОСУ існують?
10. Дайте характеристику найпоширенішим видам оргструктур управління.
11. Що таке мотивація персоналу?
12. Які основні форми мотивації персоналу існують на підприємстві?

13. Перелічить найбільш популярні нематеріальні методи мотивації персоналу.
14. Яка сутність системи контролю на підприємстві та її необхідність?
15. Які завдання та проблеми підприємства можуть бути вирішені з використанням контролю?
16. Наведіть приклади внутрішнього та зовнішнього контролю на підприємствах різних сфер діяльності.

Тестові завдання для самоконтролю знань:

1. Управління підприємницькою діяльністю, це:

- а) діяльність щодо раціонального використання обмежених ресурсів;
- б) процес впливу керівників підприємства на об'єкт бізнесу з метою реалізації поставлених цілей;
- в) процес;
- г) відповідальність за результати діяльності.

2. До завдань управління підприємством належать:

- а) постановка місії підприємства, розподіл ресурсів, необхідних для ведення підприємницької діяльності;
- б) реєстрація підприємства, складання квартального та річного звіту роботи підприємства;
- в) побудова комунікаційних зв'язків між працівниками та керівництвом підприємства;
- г) вірні відповіді а та в.

3. Основними принципами управління вважають:

- а) поєднання централізації з децентралізацією;
- б) економічна ефективність, планування та контроль;
- в) матеріальне та моральне стимулювання, відповідальність;
- г) всі відповіді вірні.

.

4. Загальними функціями управлінського процесу є:

- а) поєднання централізації з децентралізацією;
- б) економічна ефективність;
- в) планування та контроль;
- г) матеріальне та моральне стимулювання.

5. До якого управлінського рівня належить middle-менеджмент:

- а) вищого;
- б) середнього;
- в) нижчого;
- г) проміжного.

6. Який вид управління відповідає за вирішення поточних завдань керування підприємством:

- а) стратегічне;
- б) тактичне;
- в) оперативне;
- г) щоденне.

.

7. Задачами якого виду управління вважається встановлення цілей підприємства довгострокового характеру:

- а) стратегічного;
- б) тактичного;
- в) оперативного;
- г) цільове.

8. Виявлення кризових тенденцій та розробка заходів щодо запобігання їх негативного впливу – це напрям функціонального управління:

- а) управління витратами;
- б) фінансового управління;
- в) управління кризовими ситуаціями;
- г) управління маркетинговою діяльністю.

9. Найбільш поширеними видами ОСУ підприємства є:

- а) лінійно-функціональна;
- б) матрична та дивізійна;
- в) віртуальна структура;
- г) вірні відповіді а та б.

10. На великих підприємствах з широким асортиментом продукції частіше використовується:

- а) лінійно-функціональна структура;

- б) матрична структура;
- в) конгломеративна структура;
- г) дивізіональна структура.

ТЕМА 10. ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

План

1. Поняття фінансування підприємницької діяльності
2. Особисте та колективне фінансування підприємницької діяльності
3. Внутрішні джерела фінансування
4. Кредитування підприємницької діяльності
5. Фінансові програми підтримки підприємництва
6. Венчурне фінансування підприємництва. Поняття краудфандингу.

Запитання та завдання

1. Охарактеризуйте зміст поняття «фінансування» та джерела фінансування підприємницької діяльності.
2. Яка роль фінансування на різних етапах підприємницької діяльності?
3. Яка особиста участь власника у фінансуванні підприємницької діяльності?
4. Охарактеризуйте внутрішні джерела фінансування підприємницької діяльності.
5. Надайте характеристику зовнішнім джерелам фінансування підприємницької діяльності.
6. Розкрийте сутність та етапи кредитування підприємницької діяльності.
7. Які ви знаєте види кредитування підприємницької діяльності?
8. Надайте характеристику видів лізингових операцій.
9. Які існують форми державної та міжнародної підтримки розвитку підприємництва?
10. В чому особливості венчурного фінансування підприємництва?
11. Які особливості краудфандингу в реалізації підприємницьких проєктів?

Тестові завдання для самоконтролю знань:

1. Фінанси – це:

- а) національна валюта;
- б) іноземна валюта;
- в) матеріальні, нематеріальні активи та грошові кошти;
- г) грошові кошти в будь-якій валюті.

2. До власних джерел фінансування підприємницької діяльності відноситься:

- а) банківський та товарний кредит;
- б) прибуток, субсидії, пільги;
- в) лізинг та дотації;
- г) прибуток та амортизаційні відрахування.

3. Зовнішніми джерелами фінансування підприємницької діяльності є:

- а) банківський та товарний кредит;
- б) прибуток та амортизаційні відрахування;
- в) лізинг, пільги, дотації;
- г) вірні відповіді а та в.

4. Сума коштів, яка надається у тимчасове користування на умовах цільового використання, платності, строковості, поверненості, називається:

- а) кредитом;
- б) прибутком;
- в) амортизаційні відрахування;
- г) державною фінансовою допомогою.

5. Банківський кредит видається на підставі:

- а) заяви та інших документів, які підтверджують цільове походження потреби в кредиті та кредитоспроможність позичальника;
- б) усного звернення позичальника до банку;
- в) заяви позичальника та інших документів, які підтверджують його кредитоспроможність;
- г) заяви позичальника та інших документів, які підтверджують цільове походження потреби в кредиті.

6. Метою оцінювання кредитоспроможності позичальника є:

- а) оцінювання темпів розвитку позичальника в майбутньому періоді;
- б) аналіз фінансового стану позичальника;
- в) аналізування кредитної історії позичальника;
- г) визначення його потенційної здатності повернути суму боргу.

7. Процентна ставка, яка може змінюватися впродовж періоду дії кредитного договору, називається:

- а) з наступною фіксацією;
- б) плаваючою;
- в) змінною;
- г) коригуючою.

8. Якщо процентна ставка за кредитом нараховується на залишок тіла кредиту, такий метод нарахування називається:

- а) залишковий;
- б) класичний;
- в) ануїтетний;
- г) регресивний.

9. Після закінчення строку договору оперативного лізингу:

- а) об'єкт лізингу переходить у власність лізингоотримувача;
- б) об'єкт лізингу повертається лізингодавцю;
- в) договір автоматично продовжується, якщо одна із сторін не виявила бажання відмовитися від виконання зобов'язань.

10. Фінансування підприємницької ідеї шляхом залучення коштів небайдужих осіб через онлайн-платформи, називається:

- а) венчурне фінансування;
- б) краудфандинг;
- в) лізинг;
- г) пряме інвестування.

ТЕМА 11. ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ПІДПРИЄМНИЦТВА

План

1. Договірне оформлення надання послуг, виконання робіт та продажу товарів
2. Договірні відносини у підприємницькій діяльності
3. Способи та форми розрахункових операцій за договірними зобов'язаннями
4. Поняття про касові операції суб'єкта підприємництва. Обмеження на готівкові розрахунки

Запитання та завдання

1. Визначте основні елементи структури договору.
2. Охарактеризуйте форми договору.
3. Надайте основні характеристики договору купівлі-продажу.
4. Які основні відмінні та спільні риси договору про надання послуг та договору підряду?
5. Охарактеризуйте переваги та недоліки акредитивної форми розрахунку.
6. Охарактеризуйте схему документообороту при розрахунках розрахункових чеків.
7. Розкрийте особливості касової дисципліни для фізичних осіб-підприємців.

Тестові завдання для самоконтролю знань:

1. Договір – це:

- а) угода між двома або декількома сторонами (фізичними або юридичними особами), спрямована на встановлення, зміну чи припинення певних взаємовідносин;
- б) юридично оформлений документ про усне зобов'язання сторін;
- в) майнова угода;
- г) усна домовленість між сторонами.

2. У цивільному праві передбачені такі види відповідальності за договорами:

- а) догана;
- б) пеня та штраф;
- в) позбавлення волі;
- г) конфіскація майна.

3. Предметом договору підряду є:

- а) зміна правового статусу майна;
- б) не результат, який після його досягнення передається замовнику (як у договорі підряду), а сам процес (дія), що відразу споживається;
- в) майнові права;
- г) результат виконаної роботи у вигляді виготовлення, обробки, переробки, ремонту речі або результату виконання іншої роботи.

4. Підстави припинення договору найму:

- а) смерть фізичної особи (наймача) або ліквідації юридичної особи (наймача або наймодавця);
- б) наймодавець передав у користування річ, якість якої не відповідає умовам договору та призначенню речі;
- в) наймач не вносить плату за користування річчю протягом 3 місяців поспіль;
- г) вірні відповіді а та в.

5. Інкасо – це:

- а) форма розрахунків, за якою продавець доручає банку одержати від покупця за посередництвом банку-покупця, або іншого банку, платіж проти передачі документів, що засвідчують відвантаження товару, виконання робіт або надання послуг;
- б) банк бенефіціара або інший банк, що за дорученням банку-емітента виконує акредитив;
- в) платник, який звернувся до банку, що його обслуговує;
- г) процес емісії грошей.

6. Фізична особа заплатила за товар 27 000 грн, після чого звернулася за поверненням. Скільки часу має продавець товару на повернення коштів:

- а) доба;
- б) тиждень;
- в) 3 робочих дні;
- г) поки не буде судового рішення на користь споживача.

7. Реєстратор розрахункових операцій (РРО) – це:

- а) пристрій, який призначений для реєстрації розрахункових операцій при продажу товарів (наданні послуг), операцій з купівлі-продажу іноземної валюти та/або реєстрації кількості проданих товарів (наданих послуг), операцій з приймання готівки для подальшого переказу.
- б) реєстратор розрахункових операцій, який додатково забезпечує попереднє програмування тарифів за проїзд та облік вартості наданих послуг з перевезень пасажирів);
- в) мобільний додаток, який призначений для реєстрації розрахункових операцій при продажу товарів (наданні послуг) та/або реєстрації кількості проданих товарів (наданих послуг),;

г) програма стеження працівників державної фіскальної служби.

8. Касові звіти складаються:

- а) щодня на кінець робочого дня;
- б) виключно за дні, коли відбувалися касові операції;
- в) порядок складання підприємство встановлює самостійно.

9. Ліміт каси для кожного підприємства встановлюється:

- а) податковою інспекцією;
- б) директором;
- в) банком;
- г) касиром.

10. Оприбуткування готівки в касу здійснюється на підставі:

- а) прибуткового касового ордеру;
- б) чекової книжки;
- в) касової книги;
- г) акредитиву.

ТЕМА 12. СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

План

1. Сутність та види податків в Україні
2. Податкова політика та державне регулювання в сфері оподаткування
3. Загальна та спрощена системи оподаткування
4. Податок на доходи фізичних осіб. Єдиний соціальний внесок.
5. Особливості нарахування та сплати непрямих податків: ПДВ, акцизний податок та мито
6. Місцеві податки та збори
7. Документування підприємницької діяльності. Поняття первинних документів підприємця.
8. Звітність суб'єкта підприємництва

Запитання та завдання

1. Розкрити сутність і навести класифікацію податків.
2. Охарактеризувати функції податків та принципи побудови податкової системи.

3. Описати ієрархію органів державної податкової служби та розкрити її основні функції.
4. Розкрити особливості спрощеної системи оподаткування в Україні.
5. Охарактеризувати податок на прибуток.
6. Що є об'єктом оподаткування ПДФО? Які існують пільги з ПДФО?
7. Які доходи не включаються до загального місячного оподаткованого доходу при розрахунку ПДФО?
8. Описати порядок обчислення та стягнення ЄСВ.
9. Охарактеризувати податок на додану вартість.
10. Охарактеризувати акцизний податок
11. Охарактеризувати особливості сплати мита.
12. Розкрити сутність податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки.
13. Визначити особливості збору за місця для паркування транспортних засобів.
14. Охарактеризувати туристичний збір.
15. Яка документація необхідна при реєстрації підприємства?
16. Які документи дають підставу суб'єкту господарювання на провадження господарської діяльності?
17. Що включає в себе первинна документація підприємства?
18. Які Ви знаєте форми звітної документації для ФОП?
19. Які Ви знаєте форми звітної документації для юридичних осіб на загальній та спрощеній системі оподаткування?

Тестові завдання для самоконтролю знань:

1. Джерелом сплати податку на прибуток є:

- а) собівартість продукції;
- б) прибуток до оподаткування;
- в) валовий дохід;
- г) виручка від реалізації продукції.

2. Загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід; доходи з джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання); іноземні доходи – доходи (прибуток), отримані з джерел за межами України – це:

- а) база оподаткування;
- б) суб'єкт оподаткування;

- в) об'єкт оподаткування;
- г) сума оподаткування.

3. Податкова соціальна пільга не може бути застосована до:

- а) доходів інших ніж заробітна плата;
- б) доходів вищих ніж мінімальна заробітна плата;
- в) заробітної плати, яку платник податку протягом звітного місяця отримує одночасно з доходами у вигляді стипендії, що виплачуються з бюджету;
- г) іноземних доходів.

4. Особа зобов'язана зареєструватися як платник ПДВ у разі, якщо загальна сума від здійснення операцій з постачання товарів/послуг, що підлягають оподаткуванню протягом останніх 12 календарних місяців, сукупно перевищує:

- а) 1 000 000 грн;
- б) 2 000 000 грн;
- в) 3 000 000 грн;
- г) 4 000 000 грн.

5. Зобов'язання платника податків сплатити до бюджетів або державних цільових фондів відповідну суму коштів у порядку та у строки, визначені податковим законодавством України – це:

- а) податковий кредит;
- б) податкове зобов'язання;
- в) податкова знижка;
- г) всі відповіді правильні.

6. Адвалорна ставка акцизного податку встановлюється:

- а) у %;
- б) у грн;
- в) у євро;
- г) всі відповіді правильні.

7. Специфічна ставка мита встановлюється:

- а) у %;
- б) у грн;
- в) у євро;

г) всі відповіді правильні.

8. До підакцизних товарів належать:

- а) тютюнові вироби;
- б) алкогольні вироби;
- в) електрична енергія;
- г) всі відповіді правильні.

ТЕМА 13. МАРКЕТИНГ У ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

План

1. Поняття, функції та принципи маркетингу
2. Види маркетингу у підприємницькій діяльності
3. Маркетингові інструменти підтримки підприємницької діяльності
4. Маркетингові комунікації. Види та інструменти маркетингових комунікацій
5. Реклама, її завдання, функції та види
6. Планування маркетингу в підприємницькій діяльності

Запитання та завдання

1. Розкрийте сутність поняття «маркетинг».
2. Назвіть основні стратегічні та тактичні завдання маркетингу.
3. Назвіть функції маркетингу.
4. Які Ви знаєте види маркетингу залежно від характеру попиту на товари чи послуги?
5. Які є види маркетингу залежно від охоплення ринку?
6. Назвіть основні інструменти маркетингу.
7. Охарактеризуйте процес маркетингового дослідження як інструмент маркетингу.
8. Назвіть види маркетингових комунікацій.
9. Дайте характеристику такому виду маркетингових комунікацій як брендинг.
10. Які є інструменти маркетингових комунікацій?
11. Назвіть основні функції реклами.
12. Які ви знаєте види реклами залежно від способу і місця розміщення реклами?
13. Дайте характеристику рекламі в інтернеті.

14. Назвіть розділи плану маркетингу.

15. Які ви знаєте плани за величиною охоплення процесів в організації?

Тестові завдання для самоконтролю знань:

1. Маркетинг передбачає реалізацію таких функцій:

- а) аналітична, збутова, управління;
- б) аналітична, виробнича, збутова, контролю;
- в) аналітична, виробнича, збутова, управління;
- г) виробнича, збутова, управління, контролю.

2. Завданням конверсійного маркетингу є:

- а) збільшення попиту на товари та послуги;
- б) вплинути на негативний попит на товари та послуги;
- в) виявити прихований попит на товари та послуги;
- г) пожвавити попит на товари та послуги;
- д) немає правильної відповіді.

3. Завданням ремаркетингу є:

- а) пожвавити попит, коли життєвий цикл товару чи послуги згасає;
- б) збільшення попиту на товари та послуги;
- в) виявити прихований попит на товари та послуги;
- г) знизити попит, що перевищує пропозицію на продукти, шкідливі для людей або навколишнього середовища;
- д) згладжування коливань за умов постійного попиту на товари та послуги.

4. Демаркетинг спрямований:

- а) на широке коло споживачів і не враховує різницю між ними;
- б) використання способів просування товарів та послуг без використання інтернету;
- в) на конкурентне середовище, де попит на товари та послуги стабільний;
- г) на зниження попиту на товар.

5. Директ - маркетинг є такою формою маркетингових комунікацій, коли:

- а) підприємства і некомерційні організації звертаються до клієнтів особисто без використання інформаційних посередників;

- б) підприємства і некомерційні організації звертаються до клієнтів з використанням інформаційних посередників;
- в) підприємства впливають на споживача через рекламу, соціальні мережі, ЗМІ, соціальні проєкти;
- г) стимулювання продажів досягається за рахунок проведення різноманітних конкурсів, лотерей, демонстрацій, виставок.

6. Метою комерційної реклами є:

- а) отримання максимального прибутку;
- б) розширення збуту продукції;
- в) інформування споживачів про товари та послуги;
- г) стимулювання попиту на товари та послуги.

7. Контекстна реклама – це:

- а) інформація, розміщена на сайтах, які є рекламними майданчиками;
- б) інформація, яка відповідає змісту інтернет-сторінки, на якій вона знаходиться;
- в) інформація, яку поширюють самі користувачі спілкуючись між собою;
- г) ненав'язлива реклама, яка гармонійно поєднується з контентом сайту.

8. Нативна реклама -це:

- а) отримання максимального прибутку; інформація, яка відповідає змісту інтернет-сторінки, на якій вона знаходиться;
- б) ненав'язлива реклама, яка гармонійно поєднується з контентом сайту;
- в) поширення завуальованої інформації, при якому створюється якась інтрига;
- г) донесення інформації до певних користувачів ПК, які відповідають вимогам, встановленим рекламодавцем;
- д) інформація, розміщена на сайтах, які є рекламними майданчиками.

9. Місткість ринку -це:

- а) обсяг продажу певного товару на ринку протягом певного часу;
- б) потенційно можливий обсяг продажу певного товару на ринку протягом заданого періоду часу;
- в) обсяг продажу певного товару на ринку протягом минулого періоду часу;
- г) правильна відповідь відсутня.

10. Планування маркетингу – це:

- а) розробка заходів щодо їх досягнення за певний проміжок часу;
- б) вибір стратегій маркетингу;
- в) процес і процедура, пов'язані з постановкою цілей маркетингу, вибором стратегій маркетингу і розробкою заходів щодо їх досягнення за певний проміжок часу;
- г) процес і процедура, пов'язані з постановкою цілей маркетингу

ТЕМА 14. ПІДПРИЄМНИЦЬКІ РИЗИКИ

План

1. Причини підприємницьких ризиків
2. Сутність та основні види підприємницьких ризиків
3. Аналіз ризиків
4. Управління підприємницькими ризиками
5. Механізм зменшення підприємницьких ризиків

Запитання та завдання

1. Охарактеризуйте чинники невизначеності.
2. Розкрийте сутність поняття «підприємницький ризик».
3. Загальносистемна класифікація ризиків.
4. Назвіть методи аналізу ризиків.
5. Охарактеризуйте основні складові механізму зменшення підприємницьких ризиків.
6. Обґрунтуйте ризики, які доцільно страхувати та визначте особисту пріоритетність їх страхування.
7. Наведіть приклад найпоширеніших методів управління ризиками.
8. Проаналізуйте зовнішні підприємницькі ризики в агропромисловому секторі.

Тестові завдання для самоконтролю знань:

1. Виберіть правильне визначення поняття «підприємницький ризик»:

- а) управлінське рішення, яке приймає підприємець, коли всі події передбачувані;
- б) управлінське рішення, яке приймає підприємець в умовах відсутності чи нестачі надійної інформації;

- в) управлінське рішення, яке приймає підприємець за наявності всієї необхідної інформації;
- г) управлінське рішення, яке приймає підприємець за підтримки штучного інтелекту.

2. Зовнішнім чинником ризику є такий елемент:

- а) якість маркетингових досліджень;
- б) схильність керівництва до ризику;
- в) взаємодія з партнерами;
- г) стратегія підприємства.

3. До фінансового ризику належить:

- а) валютний ризик;
- б) ризик, пов'язаний із платоспроможністю покупця;
- в) підвищення закупівельної ціни у процесі реалізації підприємницького проекту;
- г) ризик розірвання контракту внаслідок дій владних структур країни.

4. До комерційного ризику належить:

- а) ризик націоналізації та експропріації без адекватної компенсації;
- б) ризик, пов'язаний з транспортуванням товару;
- в) фізичний і моральний знос основних фондів підприємства;
- г) ризик військових дій та громадських заворушень.

5. До внутрішніх чинників ризику належать:

- а) законодавство, що регулює підприємницьку діяльність;
- б) стихійні лиха;
- в) організація праці на підприємстві;
- г) ризик громадських заворушень

6. До зовнішніх причин виникнення економічного ризику належить:

- а) недоліки організації процесу виробництва;
- б) недоліки системи управління підприємства;
- в) технологічний ризик;
- г) зсуви в економічних факторах.

7. Виберіть, що з представленого відноситься до інструментів ризик-менеджменту:

- а) результати аналізу ефективності минулих заходів щодо запобігання ризиковим ситуаціям;
- б) навчання персоналу роботі з ризиками, список основних ризиків підприємства;
- в) типові моделі вирішення наступу або запобігання ризиковим ситуаціям, база кейсів ризикових ситуацій;
- г) всі відповіді вірні.

8. Прикладом інструменту кількісного аналізу ризиків є:

- а) метод Шондільда;
- б) метод Монте Карло;
- в) визначення ринкової позиції підприємства;
- г) «Plan-Do-Check-Act».

9. Передача відповідальності за ризик іншій особі, наприклад страховій організації, називається:

- а) страхуванням;
- б) лімітуванням;
- в) хеджуванням;
- г) самострахуванням.

10. До основних механізмів реалізації правової складової належать такі документи:

- а) спеціальні нормативні документи та формальні документи з управління ризиків підприємства;
- б) посадові інструкції персоналу підприємства;
- в) рекомендації міністерств соціальної політики та юстиції;
- г) реєстр ризиків.

ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ І РЕФЕРАТИВ:

1. Сутнісна характеристика підприємництва.
2. Принципи здійснення підприємницької діяльності.
3. Форми і моделі підприємницької діяльності.
4. Роль і значення підприємництва в структурі ринкової економіки.
5. Типи професійної підприємницької діяльності та їх особливості.
6. Виробнича підприємницька діяльність та її форми.
7. Посередницька підприємницька діяльність.
8. Підприємництво у сфері надання фінансових послуг.
9. Сутність і основні параметри підприємницького середовища.
10. Передумови активізації підприємництва на сучасному етапі господарювання.
11. Загальна характеристика і особливості малого підприємництва.
12. Критерії віднесення суб'єктів підприємництва до категорії мале підприємництво і мале підприємств.
13. Місце і роль малого бізнесу в умовах ринку.
14. Тенденції, особливості та проблеми розвитку малого бізнесу в Україні.
15. Підприємницька ідея, її джерел та методи пошуку.
16. Вибір типу підприємства та обґрунтування цілей підприємницької діяльності.
17. Організація процесу створення і реєстрації нового підприємства.
18. Ліцензування підприємницької діяльності.
19. Підприємницький капітал: сутність і складові елементи.
20. Порядок формування початкового (стартового) підприємницького капіталу.
21. Джерела формування підприємницького капіталу.
22. Загальна характеристика інвестиційної діяльності підприємства.
23. Джерела формування інвестиційних ресурсів і методи фінансування.
24. Методичні підходи і показники визначення інвестиційної привабливості галузей економіки.
25. Методичні основи і показники оцінки інвестиційної привабливості регіонів.
26. Методичні підходи щодо аналізу й оцінки інвестиційної привабливості підприємства.

27. Загальна характеристика організації договірних взаємовідносин у бізнесі.
28. Формування специфічних, загальних і можливих конкретних умов договору підприємцем.
29. Поняття партнерських зв'язків, напрямки і форми співпраці партнерів у різних сферах.
30. Характеристика та організація підприємницького успіху.
31. Підприємець як визначальна особистість у бізнесі.
32. Загальна характеристика професійної культури бізнесової діяльності.
33. Основи підприємницького діловодства.
34. Методичні основи аналітичної оцінки ефективності підприємництва.
35. Оцінка ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства.
36. Оцінка ефективності фінансової діяльності підприємства.
37. Визначення ефективності створення та діяльності спільних виробничих підприємств.
38. Основні методи і форми подальшого розвитку підприємництва.
39. Напрямки підвищення ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності фірми.
40. Шляхи підвищення якості та конкурентоспроможності продукції.
41. Оптимізація поточних витрат підприємства.
42. Сутність і структура тіньової економіки в бізнесі.
43. Механізми функціонування тіньової економічної діяльності.
44. Методи аналізу тіньової економічної діяльності суб'єктів підприємництва.
45. Напрямки легалізації тіньової підприємницької діяльності.

**ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ
КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ
«ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ»**

1. Історія розвитку підприємництва.
2. Сутність та роль підприємницької діяльності в суспільстві.
3. Ознаки підприємництва.
4. Бізнес і підприємництво: спільне і відмітне.
5. Основні функції підприємництва.
6. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності.
7. Сутність державного регулювання підприємництва.

8. Правова база розвитку підприємництва.
9. Прямі та непрямі методи регулювання.
10. Обмеження в підприємницькій діяльності.
11. Патентування і ліцензування підприємницької діяльності.
12. Стандартизація і сертифікація.
13. Державна підтримка підприємництва.
14. Державні та міжнародні організації, що сприяють розвитку підприємництва.
15. Сприяння державної служби зайнятості в організації підприємницької діяльності для безробітних.
16. Поняття ринку, попиту та пропозиції.
17. Методи оцінювання попиту та пропозиції.
18. Поняття конкуренції.
19. Методи оцінювання та аналізування стану конкуренції та її впливу на підприємницьку діяльність.
20. Умови розвитку підприємництва: стадія економічного зростання, технологічний уклад, система захисту прав власності, економічна активність, інформаційна доступність тощо.
21. Поняття форми підприємницької діяльності.
22. Загальна характеристика приватної, колективної і державної форми підприємництва.
23. Поняття фізичної та юридичної особи.
24. Індивідуальна (одноосібна) форма підприємницької діяльності.
25. Колективна (партнерська) форма підприємницької діяльності.
26. Форми партнерства у підприємстві (господарські товариства, спільне підприємство, кооперативи).
27. Види господарських товариств.
28. Відмінності процесів створення та функціонування різних видів господарських товариств.
29. Приватна форма підприємницької діяльності.
30. Класифікація видів підприємництва.
31. Характеристика особливостей виробничої, комерційної (торговельної), фінансово-кредитної, страхової, посередницької, консалтингової, наукової, аграрної, інноваційної (венчурної), соціальної підприємницької діяльності.

32. Залежне (франчайзинг) та незалежне підприємництво.
33. Мале підприємництво.
34. Переваги та недоліки малого підприємництва.
35. Класична та інноваційна моделі підприємницької діяльності.
36. Коворкінг.
37. Передача окремих функцій аутсорсинговій компанії.
38. Традиційні способи: створення нового підприємства, купівля існуючого бізнесу.
39. Нетрадиційні способи: прямий маркетинг, пересувна торгівля, франчайзинг, надомний бізнес, вихід зі складу великої компанії.
40. Пошук підприємницької ідеї.
41. Джерела ідей.
42. Методи генерування власної підприємницької ідеї: методи індивідуальної творчості
43. Методи колективної творчості (мозковий штурм, конференція ідей, метод колективного блокнота),
44. Методи активізації творчості (метод запитань, ліквідація ситуацій глухого кута), фактографічні методи творчості (дисперсійний аналіз, кластерний аналіз).
45. Зміст і етапи реалізації підприємницької ідеї.
46. Проведення маркетингового дослідження.
47. Оцінювання ринкової потреби в результатах реалізації підприємницької ідеї.
48. Формування профілю споживача та вибір цільового ринку.
49. Поняття конкурентної переваги, її формування та методи оцінювання.
50. Формування цілей та розробка дорожньої карти реалізації підприємницької ідеї.
51. Поняття про бізнес-план реалізації підприємницької ідеї.
52. Процес розроблення бізнес-плану та етапи його реалізації.
53. Визначення і класифікація фондів міжнародної технічної допомоги для реалізації бізнес-планів
54. Поняття про стратегічний та оперативний план розвитку підприємницької діяльності.
55. Ключові підходи та критерії формування планів.
56. Засновницькі документи та їх підготовка.

57. Статутний фонд та його формування.
58. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності.
59. Вибір КВЕД.
60. Порядок відкриття рахунка суб'єкта підприємницької діяльності в установі банку.
61. Процес припинення підприємницької діяльності.
62. Поняття управління підприємницькою діяльністю.
63. Функції управління.
64. Сутність і методи підприємницького управління.
65. Функціональне управління в підприємстві.
66. Визначення функцій, формування системи взаємозв'язків між ними, вибір організаційної структури управління.
67. Планування персоналу.
68. Вимоги до персоналу.
69. Підбір та розстановка персоналу.
70. Форми і методи залучення трудових ресурсів.
71. Види договорів про працевлаштування (трудові, цивільно-трудові).
72. Управління мотивацією персоналу.
73. Методи мотивації.
74. Організація контролю.
75. Управління організаційними комунікаціями.
76. Джерела фінансових ресурсів підприємництва, їх порівняльна характеристика.
77. Внутрішні джерела фінансування бізнесу.
78. Основні форми зовнішнього фінансування бізнесу.
79. Способи залучення інвестора.
80. Лізинг.
81. Кредитування та його види.
82. Особливості надання мікрокредитів суб'єктам підприємництва.
83. Значення кредитних спілок у фінансуванні підприємництва.
84. Договірне оформлення надання послуг, виконання робіт та продажу товарів.
85. Договір купівлі-продажу.
86. Договір підряду (виконання робіт).
87. Договір про надання послуг.

88. Договір оренди.
89. Договір позики.
90. Способи та форми розрахункових операцій за договірними зобов'язаннями.
91. Поняття про касові операції суб'єкта підприємництва.
92. Обмеження на готівкові розрахунки.
93. Поняття витрат підприємницької діяльності.
94. Постійні та змінні витрати.
95. Методика розрахунку рівня беззбитковості діяльності.
96. Методи розрахунку витрат.
97. Ціноутворення в підприємстві.
98. Стратегії та методи ціноутворення.
99. Види цін.
100. Особливості ціноутворення в різних видах економічної діяльності.
101. Вплив системи оподаткування на формування ціни.
102. Поняття доходу та прибутку суб'єкту підприємництва.
103. Види прибутку.
104. Показники оцінювання ефективності підприємницької діяльності.
105. Сутність податків та загальні основи оподаткування.
106. Класифікація та види податків в Україні.
107. Прямі та непрямі податки.
108. Способи сплати податків у підприємстві.
109. Загальна та спрощена системи оподаткування.
110. Оподаткування прибутку підприємств.
111. Єдиний податок.
112. Фіксований податок.
113. Збори і цільові відрахування, які сплачують підприємства.
114. Місцеві податки і збори.
115. Особливості оподаткування суб'єктів малого бізнесу.
116. Документування підприємницької діяльності
117. Поняття про первинні документи підприємця.
118. Звітність суб'єкта підприємництва
119. Поняття, значення та види маркетингових інструментів підтримки підприємницької діяльності.
120. Маркетингові комунікації.
121. Реклама.

122. Нові методи збуту товарів.
123. Причини підприємницьких ризиків.
124. Сутність та основні види ризиків.
125. Управління підприємницькими ризиками та механізм зменшення підприємницьких ризиків.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Горбунов В. А. Підприємництво в Україні: регулювання та розвиток : монографія. Харків : ХНЕУ, 2020. 295 с.
2. Дудар Т. М. Основи бізнесу: підприємницька діяльність у ринковій економіці : підручник. Київ : ВД Карпатська вежа, 2021. 297 с.
3. Захарченко В. М. Економіка підприємницької діяльності : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2020. 410 с.
4. Карпюк Г. Основи підприємництва : навч. посіб. для здобувачів проф. (проф.-техн.) освіти / Г. Карпюк. Київ : Компанія ВАІТЕ, 2021. – 105 с.
5. Ковальчук О. В. Організація підприємницької діяльності : підручник. Київ : КНЕУ, 2019. 340 с.
6. Мельник О. Г. Підприємницька діяльність: теорія та практика : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 415 с.
7. Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., ужимська К.О. та ін.]; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир: ЖДТУ, 2019. 492 с.
8. Основи підприємницької діяльності : підручник / за редакцією д.е.н., проф. В. М. Марченко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2022. 515 с.
9. Пирожков С. І. Підприємництво: теорія та практика : монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2022. 308 с.
10. Семенюк В. В. Управління підприємницькою діяльністю : навч. посіб. Київ : Знання, 2021. 288 с.
11. Федоренко В. Г. Підприємницька діяльність у сучасних умовах : підручник. Київ : Вид-во НАДУ, 2020. 350 с.
12. Шаповал В. О. Організаційно-економічні основи підприємництва : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 342 с.
13. Шигун М. М. Основи підприємницької діяльності : навч. посіб. Київ :

Академвидав, 2021. 372 с.

Допоміжні:

1. Левченко І. Г. Підприємницька діяльність в умовах глобалізації : монографія. Київ : Знання, 2021. 320 с.
2. Вовк О. М. Ризики підприємницької діяльності : навч. посіб. Київ : НУБіП, 2020. 278 с.
3. Бондаренко І. В. Фінансове забезпечення підприємницької діяльності : підручник. Київ : Ліра-К, 2022. 333 с.
4. Ковальчук О. В. Механізми державного регулювання підприємництва : монографія. Київ : Кондор, 2019. 310 с.
5. Семенов А. А. Розвиток підприємництва в умовах цифрової економіки : навч. посіб. Київ : Вид-во НАУ, 2021. 265 с.
6. Павловський В. Л. Підприємницька діяльність у сфері послуг : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2020. 289 с.
7. Чухрай Н. І. Управління інноваційними підприємствами : монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2021. 335 с.
8. Сидоренко М. О. Інтеграція підприємництва в міжнародні економічні системи : монографія. Київ : Вид-во КНЕУ, 2022. 296 с.
9. Тимошенко О. В. Фінансові аспекти підприємницької діяльності : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 302 с.
10. Іванченко П. М. Підприємництво та інновації в ринковій економіці : підручник. Київ : Академвидав, 2022. 380 с..

Інформаційні ресурси

1. Міністерство економіки України. URL: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA>
2. Український інститут розвитку підприємництва. URL: <https://uirp.org.ua>
3. Центр підтримки підприємництва Києва. URL: <https://cpe.org.ua>
4. Державна регуляторна служба України. URL: <https://www.drs.gov.ua>
5. Проєкт USAID "Конкурентоспроможна економіка України". URL: <https://cep.org.ua>
6. Всеукраїнська асоціація малого та середнього бізнесу. URL: <https://uasb.com.ua>
7. Бізнес-освітній портал "Моя справа". URL: <https://mybusiness.org.ua>
8. Національний бізнес-хаб України. URL: <https://nbhub.com.ua>
9. Підприємницький портал "Startup Ukraine". URL: <https://startupukraine.com>

10. Українська спілка підприємців та промисловців. URL: <https://uspp.ua> Національна платформа розвитку підприємництва URL: <http://www.np.org.ua>
11. Асоціація розвитку підприємництва "Підприємці України" URL: <http://www.pu.org.ua>
12. Глобальна мережа підприємництва (GEN) URL: <https://www.genglobal.org>
13. Фонд розвитку підприємництва "Дія" URL: : <https://www.dia.gov.ua>
14. Національна асоціація підприємців України URL: <https://www.ucc.org.ua>
15. Підприємницька діяльність. Дистанційний навчальний курс в системі Moodle. Укл. Волощук Ю.О. URL : <http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1740>

ДЛЯ НОТАТОК

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Навчальне видання

Волощук Ю.О., Волощук К.Б.

Методичні вказівки

для самостійної роботи з дисципліни «Підприємницька діяльність» для
здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання
спеціальностей 076 «Підприємництво та торгівля», D7 – Торгівля

Редактор: Волощук Ю.О.

Підписано до друку _____. 2025 р.

Формат 60х90/16 Ризографія. Авт. арк. 2,16.

Обл.-вид. арк. _____ Наклад _____ прим. Зам. _____.

Підготовлено до друку та видруковано
у Закладі вищої освіти «Подільський державний університет»
32300, Кам'янець-Подільський, вул. Шевченка, 12

